

DECLARACIÓ INSTITUCIONAL DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA DEL DRET A L'ACOMPANYAMENT AFECTIU DA+

La persona és un ésser social per naturalesa. Per a realitzar-se ha de disposar d'unes condicions que li permetin relacionar-se amb altres subjectes. Aquesta característica, tan pròpia de la nostra espècie, no gaudeix de suficient protecció.

En són prova els nombrosos col·lectius de persones en situació de soledat crònica no desitjada: persones grans, persones en situació de sensellarisme, persones migrades, etc. La soledat crònica no desitjada incideix sobre la dignitat i el valor dels éssers humans, vulnerant els drets fonamentals d'homes i dones.

És necessari posar de manifest que la soledat no pot ser concebuda com un estat patològic de la persona: la soledat és una malaltia de la societat. Per tant, ens interpel·la a totes i tots. Comporta una davallada de la salut mental i física i és un condicionant clar d'un empitjorament de la salut.

La soledat afecta a tots els moments del cicle vital d'una persona, però augmenta amb l'edat. En situacions de crisi personal, social i/o econòmica, un dels primers símptomes és l'aïllament no desitjat que l'individu pateix, quedant fàcilment estigmatitzat.

La soledat de les persones grans, en concret, és un fet real a qualsevol país del món. Des de la perspectiva de gènere, les xifres mostren que són les dones les que la pateixen en major mesura. El problema no és l'aïllament, sinó la solitud no desitjada, especialment quan esdevé crònica.

La solitud no desitjada es produeix en moltes llars del món a conseqüència d'una falta o un dèficit de relacions interpersonals. Diversos estudis assenyalen que l'aïllament social provoca danys irreversibles en la salut, tan mental com física. I això està generant debats polítics rellevants. Per exemple, l'any 2018, el Regne Unit va arribar a crear el Ministeri de la Solitud per a donar resposta als nou milions de britànics que se senten sols amb freqüència o sempre. El Regne Unit, l'any 2017, era el país europeu amb un major índex de persones que es senten soles. Segons aquestes dades, fins al 75% de les persones grans viuen sense ningú que els acompanyi, i 200.000 poden passar fins a un mes sense tenir una conversa amb un amic o familiar.

Les xifres de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) per al futur són alarmants: entre 2015 i 2050 el percentatge dels habitants del planeta majors de seixanta anys quasi es duplicarà, passant del 12% al 22%. Per l'any 2020, el nombre de persones de seixanta anys o més serà superior al dels menors de cinc anys; o el 2050, el 80% de les persones majors viurà en països d'ingressos baixos i mitjans. Per tant, l'OMS considera que és important donar resposta i gaudir d'un compromís amb un envelliment saludable, establir sistemes d'atenció o creació d'entorns adaptats a les persones grans.

Des d'una perspectiva més propera, són nombrosos els indicadors que assenyalen indefectiblement la dura realitat de la solitud no desitjada crònica. **El Servei Local de Teleassistència de la província de Barcelona atén a 92.000 persones de les quals el 50% són persones grans que viuen soles. A través del programa Els Serveis Socials Més a prop també de la Diputació de Barcelona, entorn un 15% de persones majors de 80 anys manifesten sentir-se soles, però en molts casos sabem també que és una realitat difícil de manifestar.** Segons dades del Cos de Bombers, a Barcelona cada setmana es

registren, almenys, dos casos de sol·licituds de rescats urbans, advertits per veïns, corresponents a persones que han mort soles a casa.

Les administracions locals tenen un compromís clar amb la lluita contra la soledat de les persones grans mitjançant programes de dinamització i de promoció de l'envelliment actiu així com l'impuls de programes socials per detectar situacions de soledat i establir mecanismes de detecció i prevenció del risc derivat com el propi Servei Local de Teleassistència, el programa Radars o d'altres iniciatives locals. Des de la societat civil, són moltes les entitats i federacions que, amb el seu compromís social, lluiten contra aquesta solitud que afecta les persones grans i altres col·lectius: Amics de la Gent Gran, Arrels, Avismon, Càritas, Creu Roja, Les Petites Frères des Pauvres, Roure, Som Base, Federació Catalana del Voluntariat, FATEC, Taula del Tercer Sector, i moltes altres, són exemples de referència tant en l'àmbit local, nacional, a l'Estat i a Europa. Els voluntaris i voluntàries d'aquestes organitzacions treballen per a mantenir i fomentar activitats socials, promoure la socialització i afavorir que les persones en situació de solitud crònica puguin relacionar-se amb l'entorn.

Per a desenvolupar aquesta tasca és del tot imprescindible que es reconegui un dret superior, el del Dret de les Persones a l'Acompanyament Afectiu, a les Nacions Unides. Aquest Dret tracta d'establir que *"totes les persones tenen dret a relacionar-se i a ser tractades amb afecte"*, a ser acompanyades com lliurement desitgin. Aquest acompanyament, *"consentit i entre iguals, ha de ser lliure, bilateral, directe i respectuós"*.

Aquest reconeixement comporta dotar de fonaments jurídics al treball dels voluntaris i de les organitzacions, amb la finalitat que les partits polítics, i els estats, fomentin programes, polítiques i accions per a promoure aquest dret.

Per tot això el Ple de la Diputació de Barcelona vol fer pública la següent Declaració:

PRIMER. Reconèixer la tasca de tots els voluntaris i voluntàries i les entitats que treballen per acompanyar les persones en situació de solitud, garantir que disposin dels mitjans necessaris per poder realitzar la seva tasca

SEGON. Reconèixer el treball que realitzen els ens locals en la promoció de l'envelliment actiu i la dinamització de les persones grans i en l'impuls de programes d'acció comunitària per prevenir, detectar i atendre els riscos associats a la soledat no desitjada, especialment entre les persones grans.

TERCER. Reconèixer el Dret a l'Acompanyament Afectiu, entès com al dret que totes les persones tenen a relacionar-se i a ser tractades amb afecte, a sentir-se acompanyades i a què aquesta relació, entre iguals, sigui afectiva, lliure, bilateral, directa, respectuosa i consentida.

QUART. Instar la societat i els seus representants polítics a prendre consciència d'aquesta realitat i a treballar pel reconeixement del Dret a l'Acompanyament Afectiu en tots els àmbits: local, nacional i internacional.

CINQUÉ. Comunicar la present Declaració a les entitats del sector, al Parlament de Catalunya, a l'Associació Catalana de Municipis i Comarques, la Federació de Municipis de Catalunya, al Govern de la Generalitat, al Congreso de los Diputados, al Senat i al govern de l'Estat.

Barcelona, de maig de 2021